

Банкрутство та арбітражні керуючі

Особливості банкрутства фізичної особи – підприємця у новій редакції Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»

Банкрутство є однією з юридичних підстав ліквідації суб'єкта підприємницької діяльності.

19 січня 2013 року набрала чинності нова редакція Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі – Закон), в якій значну увагу приділено інституту банкрутства фізичних осіб – підприємців.

Підставою для визнання фізичної особи – підприємця банкрутом є її нездатність задовольнити вимоги кредиторів за грошовими зобов'язаннями або виконати обов'язок зі сплати обов'язкових платежів.

Є й загальні вимоги, регламентовані ч. 3 ст. 10 Закону, а саме: наявність безспірних кредиторських вимог до боржника, які складають

у сукупності не менше 300 мінімальних заробітних плат і які не були задоволені боржником протягом трьох місяців після встановленого для їх погашення строку.

Таким чином, нова редакція Закону про банкрутство ставить крапку у деяких питаннях, що по-різному трактувалися судовими інстанціями різних рівнів, а саме:

1) необхідність дотримання в процедурі банкрутства фізичної особи підприємця мінімальної суми заборгованості – не менше 300 мінімальних заробітних плат;

2) безспірний характер цієї заборгованості, підтверджений належними документами;

3) виникнення заборгованості саме в результаті підприємницької діяльності фізичної особи – боржника;

4) неспроможність боржника погасити кредиторські вимоги протягом не менше 3-х місяців.

Однією з найважливіших умов процедури банкрутства фізичної особи – підприємця є зв'язок заборгованості з підприємницькою діяльністю фізичної особи – підприємця. В статті 1 Закону прямо передбачено, що фізична особа – підприємець є боржником лише за зобов'язаннями, які виникли у неї у зв'язку зі здійсненням підприємницької діяльності.

Зберігається в новій редакції норма, де зазначено, що при визнанні фізичної особи – підприємця банкрутом до складу ліквідаційної маси не включається майно фізичної особи – підприємця, на яке згідно з цивільним процесуальним законодавством України не може бути звернено стягнення, та майно, що не допускає включення до ліквідаційної маси майна фізичної особи – підприємця, яке перебуває у заставі з підстав, не пов'язаних із здійсненням такою особою підприємницької діяльності. Відповідно до частини 9 статті 90 Закону у новій редакції загальна вартість майна фізичної особи – підприємця, яка включається зі складу ліквідаційної маси, не може перевищувати шести з половиною тисяч гривень.

Щодо особливостей задоволення вимог кредиторів, відповідно до частини 2 статті 92 Закону у новій редакції до задоволення вимог кредиторів із коштів, внесених на спеціальний банківський рахунок, відшкодовуються витрати, пов'язані з провадженням у справі про банкрутство фізичної особи і виконанням постанови господарського суду про визнання фізичної особи банкрутом.

За наявності відомостей про відкриття спадщини на користь фізичної

особи господарський суд має право зупинити провадження у справі про банкрутство для вирішення у встановленому законом порядку питання щодо прийняття спадщини.

Відповідно до частини 2 статті 92 Закону у новій редакції вимоги кредиторів задовольняються в такій черговості:

- у першу чергу задовольняються вимоги кредиторів за зобов'язаннями, забезпеченими заставою майна фізичної особи; вимоги громадян, перед якими фізична особа несе відповідальність за заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян, шляхом капіталізації відповідних періодичних платежів, у тому числі до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України за громадян, які застраховані у цьому Фонді у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, вимоги щодо стягнення аліментів; розрахунки щодо виплати вихідної допомоги та оплати праці особам, які працюють за трудовим договором (контрактом), і щодо виплати авторської винагороди, а також задовольняються вимоги, що виникли із зобов'язань щодо сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування;
- у другу чергу задовольняються вимоги щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);
- у третю чергу проводяться розрахунки з іншими кредиторами.

Вимоги кожної наступної черги задовольняються після задоволення вимог попередньої черги.

За недостатності коштів для задоволення у повному обсязі всіх вимог однієї черги кошти розподіляються

між кредиторами відповідної черги пропорційно сумах їхніх вимог.

Вимоги кредиторів щодо відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, вимоги щодо стягнення аліментів, а також інші вимоги особистого характеру, які не були задоволені в порядку виконання постанови господарського суду про визнання фізичної особи банкрутом або які погашені частково чи не заявлені після визнання фізичної особи банкрутом, можуть бути заявлені після закінчення провадження у справі про банкрутство фізичної особи відповідно в повному обсязі або в незадоволеній їх частині в порядку, встановленому цивільним законодавством.

Після завершення розрахунків з кредиторами, фізична особа, визнана банкрутом, звільняється від подальшого виконання грошових вимог кредиторів, що були заявлені після визнання фізичної особи банкрутом.

Банкрутство фізичної особи – підприємця дозволяє їй звільнитися від виконання вимог усіх кредиторів (крім аліментів і шкоди життю та здоров'ю) після завершення процедури банкрутства, під час якої продається все майно банкрута, що є позитивним аспектом у його діяльності.

Господарський суд за вмотивованим клопотанням будь-кого з учасників у справі про банкрутство, арбітражного керуючого або за власною ініціативою може не допустити звільнення фізичної особи від зобов'язань, якщо боржник:

- ухилявся від виконання зобов'язань щодо погашення боргів;
- вчинив дії щодо приховування майна;
- не надавав необхідну інформацію або надавав недостовірну інформа-

цію господарському суду, який розглядає справу про банкрутство.

Протягом трьох років після визнання фізичної особи банкрутом ця особа не може бути зареєстрована як фізична особа, придбавати майно або грошові кошти у кредит, укласти договір поруки, передавати майно у заставу.

А. В. Акмаєв
в. о. начальника відділу
з питань банкрутства
Головного територіального
управління юстиції
у Харківській області